

Μορφές επικοινωνίας στα ελληνικά ιστολόγια. Περιγράφοντας μια ιδιότυπη μορφή δημοσιογραφίας

Κώστας Ζαφειρόπουλος, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας και Βασιλική Βράνα, ΤΕΙ Σερρών

Τι είναι τα ιστολόγια ~ Blogs

- Weblog – Blog ~ Ιστολόγιο
- Ιστοσελίδα που συνήθως διατίθεται δωρεάν με εγγραφή και λειτουργεί ως ημερολόγιο με ελάχιστη ή καθόλου εξωτερική παρέμβαση
- Παρέχουν δυνατότητα on-line σχολίων,
- Ενημερωμένα, περιεχόμενο προστίθεται περιοδικά, μπορεί και καθημερινά
- Οι αναρτήσεις παρουσιάζονται σε αντίστροφη χρονολογική σειρά
- Προσφέρουν υπερσυνδέσμους (links) προς άλλες on-line πηγές

Χαρακτηριστικά επιτυχίας των ιστολογίων

- Ευκολία στην κατασκευή και στην ενημέρωσή τους. Δεν χρειάζεται να έχει κάποιος ιδιαίτερες γνώσεις και ικανότητες στο σχεδιασμό δικτυακών τόπων
- Ενισχύουν την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Με τον τρόπο αυτό σχηματίζονται “κοινωνικά δίκτυα” ανάμεσα στους συγγραφείς-διαχειριστές των ιστολογίων
- Συνήθως δωρεάν
- Είναι εργαλεία συμμετοχής στη διαδικασία εκδημοκρατισμού της έκφρασης.

Εναλλακτική μορφή δημοσιογραφίας

- Είναι τα ιστολόγια μια μορφή δημοσιογραφίας?
- Ερασιτεχνική δημοσιογραφία
- Οι bloggers προβάλλουν τις προσωπικές τους σκέψεις, σχόλια σε επίκαιρα ζητήματα, με μορφή συνδέσμων.
- Γράφονται συχνά από ειδικούς μέσα σε έναν ιδιαίτερο θεματικό χώρο.
- Cyberjournalist.net κώδικας της ηθικής των bloggers. Πρέπει να διακρίνουν μεταξύ της υπεράσπισης, των σχολίων και των πραγματικών πληροφοριών

Εναλλακτική μορφή δημοσιογραφίας (2)

- Από το 1995 έως το 2003, σύμφωνα με την Παγκόσμια Ομοσπονδία Εφημερίδων, η κυκλοφορία μειώθηκε κατά 5% στην Αμερική, 3% στην Ευρώπη και 2% στην Ιαπωνία.
- Ο Philip Meyer, συγγραφέας του βιβλίου «Vanishing Newspaper: Saving Journalism in the Information Age», σύμφωνα με την οποία εάν η υπάρχουσα τάση συνεχιστεί, ο τελευταίος αναγνώστης εφημερίδας θα ανακυκλώσει την τελευταία εφημερίδα τον Απρίλιο του 2040.

Η άποψη των δημοσιογράφων

- «... οι δημοσιογράφοι δεν έχουν καθορίσει ακόμα το ρόλο που τα ιστολόγια θα διαδραματίσουν στο τοπίο των μέσων που αλλάζει [...]. Ενώ οι δημοσιογράφοι δεν μπορούν να εμπιστευτούν τις πληροφορίες που παρέχουν τα ιστολόγια, απευθύνονται σ' αυτά σε σημαντικό ποσοστό, γεγονός που σημαίνει ότι κρατούν μια επιφυλακτική στάση απέναντι στους μπλόγκερς και είναι απρόθυμοι να αναγνωρίσουν τα ιστολόγια ως αξιόπιστη πηγή πληροφορίας μέχρι το μέσο αυτό να αναπτυχθεί περισσότερο.»

[Είναι τα ιστολόγια αξιόπιστη πηγή ενημέρωσης;]

- Όσο αυξάνεται η χρήση των blogs, ο ρόλος τους γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός.
- Η αξιοπιστία ενός ιστολογίου εξαρτάται από την αξιοπιστία του ιδιοκτήτη του και των χρηστών του.
- Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας GlobalScan, σε 10 χώρες, για λογαριασμό των BBC Reuters και Media Center το 25% των ερωτηθέντων εμπιστεύονται τα blogs..

[Πολιτικά Ιστολόγια]

- Καλός τρόπος για την κυκλοφορία νέων ιδεών
- Οι χρήστες βλέπουν τα ιστολόγια ως μια πηγή η οποία παρέχει εμπειριστατωμένες και σε βάθος αναλύσεις
- Αναγνώστες: Πολιτικοί ρεπόρτερ, πολιτικοί, άτομα που διαμορφώνουν πολιτικές, δηλαδή τα άτομα «κλειδιά» που διαμορφώνουν την κοινή γνώμη (Opinion Leaders)

[Ιστολόγια και πολιτικοί]

- Δημοφιλές εργαλείο για τους πολιτικούς - ανάπτυξη της καμπάνιας
- Να πλησιάσουν το εκλογικό σώμα
- Χώρος δημόσιας συζήτησης με άμεσες και καιρίες συνέπειες για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τους πολιτικούς

[Ο ρόλος τους στην Πολιτική (1)]

- Έχουν βοηθήσει στην συγκέντρωση χρημάτων
- Ανάδειξη διαφόρων εθνικών ζητημάτων
- Νέα τα οποία δεν είναι διαθέσιμα «σε λίγο χρόνο» αλλού
- Ενεργοποίηση της κοινής γνώμης

[Ο ρόλος τους στην Πολιτική (2)]

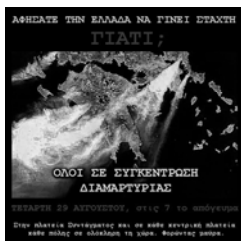
- Το Δεκέμβριο του 2002 ο πολιτικός Trent Lott παραιτείται από ηγετική θέση της Γερουσίας των ΗΠΑ, επειδή εξέφρασε θέσεις στα 100ά γενέθλια του γεροισιαστή Strom Thurmond, που υποστηρίζαν τις ρατσιστικές απόψεις του Thurmond στην προεδρική εκλογή του 1948.
- Το σκάνδαλο έφεραν στην επιφάνεια ιστολόγια. Τα παραδοσιακά MME δεν αντιλήφθηκαν το γεγονός.

[Ο ρόλος τους στην Πολιτική (3)]

- Οι φωτογραφίες νεκρών Αμερικάνων στρατιωτών από το ΙΡΑΚ πριν γίνουν πρωτοσέλιδα δημοσιεύθηκαν σε ιστολόγιο.
- Το 2006 στη Γερμανία, πολιτική καμπάνια με κεντρικό σύνθημα «Εσύ είσαι η Γερμανία» αποσύρθηκε και δημιουργήθηκε τεράστιο πολιτικό θέμα. Γερμανοί bloggers ανακάλυψαν ομοιότητες με παρόμοιο σύνθημα του Χίτλερ και δημοσίευσαν σαν απόδειξη φωτογραφίες από συνέδριο των ναζί του 1935

[Ο ρόλος τους στην Πολιτική (4)]

- Το καλοκαίρι του 2007 μέσα από τα ιστολόγια έγινε οργάνωση μαζικών κινησεων διαμαρτυρίας με θέμα τα καμένα της Πελοποννήσου.

<http://lexidia.pblogs.gr>

[Τα ιστολόγια στην Ελλάδα (1)]

- 40% Ελληνικού πληθυσμού είναι χρήστες του διαδικτύου
- η εξάπλωση των ιστολογίων ξεκίνησε το 2002-2003
- 2007: 9510 ιστολόγια γραμμένα στα Ελληνικά από τα οποία μόνο τα 4639 είναι ενεργά

[Τα ιστολόγια στην Ελλάδα (2)]

- Περίπου 30 ετών
- πανεπιστημιακή μόρφωση και
- χρησιμοποιεί DSL γραμμή σύνδεσης.
- 64% είναι άντρες.
- Το 53,1% των μπλόγκερς κατοικεί στην Αθήνα και το 12,4% στην Θεσσαλονίκη. Το 11% κατοικεί στο εξωτερικό.

[Τα ιστολόγια στην Ελλάδα (3)]

- Τα επισκέπτονται λιγότερα από 100 άτομα καθημερινά
- Δεν έχουν διαφημίσεις και αποτελούν τόπους συζήτησης διαφόρων θεμάτων
- Τα κύρια προσωπικά τους ενδιαφέροντα η τέχνη και ο πολιτισμός, και η διασκέδαση
- Λίγα τα πολιτικά ιστολόγια

[Τα ιστολόγια στην Ελλάδα (4)]

- Τα κίνητρα τους να κρατούν ημερολόγιο, ο πειραματισμός, το να αναλαμβάνουν δράση ενώ ταυτόχρονα παραμένουν ανώνυμοι και το να δημιουργήσουν κάποια κοινότητα
- 38% των μπλόγκερς θεωρούν ότι τα ιστολόγια αποτελούν μια μορφή δημοσιογραφίας ενώ το 51% όχι

[Αλληλεπίδραση ιστολογίων (1)]

- "blogroll" - λίστες από άλλα ιστολόγια τα οποία οι διαχειριστές ιστολογίων - μπλόγκερς διαβάζουν συχνά ή εκτιμούν ιδιαίτερα
- Πολλές μεμονωμένες καταχωρήσεις, που κάθε μια καλύπτει ένα διαφορετικό ενδιαφέρον ή μια γραμμή σκέψης. Δεν είναι απαραίτητο να αναφερθεί κάποιος σε ένα ολόκληρο ιστολόγιο αλλά στις συγκεκριμένες θέσεις. Αυτά τα σημεία αναφοράς εισόδων καλούνται permalinks.

[Αλληλεπίδραση ιστολογίων (2)]

- Αποστολή σχολίων (posts) σε αναρτήσεις ιστολογίων (entries) άλλων διαχειριστών ιστολογίων
- Trackbacks – ένα αυτοποιημένο σύστημα παραπομπής. Εάν και τα δύο ιστολόγια επιτρέπεται τη λειτουργία trackback, μια αναφορά από μια θέση στο ιστολόγιο Α σε μια άλλη θέση στο weblog Β θα ενημερώσει τη θέση στο Β για να περιέχει μια αναφορά προς τα πίσω στη θέση στο Α.

[Αλληλεπίδραση ιστολογίων (3)]

- Ο πιο αξιόπιστος τρόπος για να αυξήσει κάποιος την επισκεψιμότητα στο ιστολόγιο του είναι μέσω συνδέσμου σε κάποιο άλλο ιστολόγιο

[Μια εφαρμογή στα ελληνικά πολιτικά ιστολόγια]

- Επιλέγεται η συζήτηση για την εκλογή Προέδρου του ΠΑΣΟΚ, ένα κατ'εξοχήν ζήτημα δημόσιας πολιτικής συζήτησης
- Μπορεί να μοντελοποιηθεί η συζήτηση;
- Ποιος είναι ο ρυθμός ανάρτησης σχολίων;
- Υπάρχουν patterns επικοινωνίας μεταξύ των bloggers;
- Συμβαδίζουν τα ευρήματα με αντίστοιχα άλλων χωρών;

[Η προσέγγιση της κοινωνικής δικτύωσης (Social Networking)]

- Αφετηρία: κατασκευή γραφημάτων
- Τα blog παρουσιάζονται ως σημεία
- Οι εισερχόμενοι υπερσύνδεσμοι (links) παρουσιάζονται ως βέλη που καταλήγουν στο blog όπου ο υπερσύνδεσμος κατευθύνει
- Τα γραφήματα μελετώνται με μεθόδους μαθηματικών και στατιστικής
- Όστε να εξαχθούν οι ιδιότητες που διέπουν τη συζήτηση στο Διαδίκτυο (συνδεσιμότητα, πυκνότητα, κλπ)

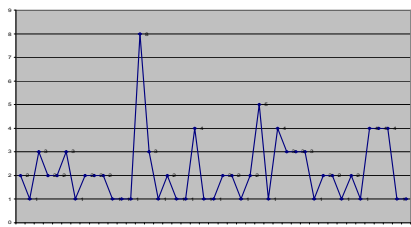
[Η μεθοδολογία]

- Περιορισμός στη συζήτηση για τους δύο κύριους υποψήφιους
- Μηχανή αναζήτησης blogs <http://technorati.com/>
- Καταγράφονται όλα τα blog που παραπέμπουν στις ιστοσελίδες των Παπανδρέου (ΓΑΠ) και Βενιζέλου, και στο blog Βενιζέλου, κατά την περίοδο 16/9 έως 13/11/2007
- Καταγράφονται όλοι οι υπερσύνδεσμοι μεταξύ αυτών των blog που παρέσχονται στα blogrolls

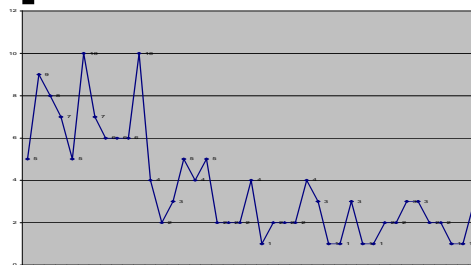
[Καταγραμμένα blog]

- N=142
- Blog υποστήριξης κάθε υποψήφιου από φίλους και οπαδούς
- Blog υποστήριξης από στελέχη
- Blog κριτικής
- Blog μη πολιτικά που συμμετέχουν

Η χρονική εξέλιξη των αναφορών στο site Παπανδρέου

Η χρονική εξέλιξη των αναφορών στο blog/site Βενιζέλου

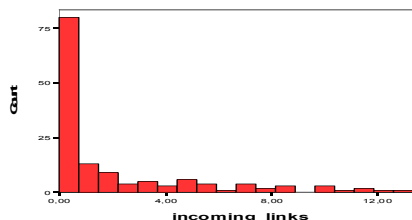
Η προσέγγιση..

- Η διεθνής βιβλιογραφία και η εμπειρία στη μελέτη πολιτικών blog υποστηρίζει ότι:
- Σε πολυμέσα συστήματα βάσει των εισερχόμενων υπερσυνδέσμων των blog, δημιουργούνται κύριες ομάδες-πυρήνες και γύρω από αυτές «μικροί κόσμοι» από blog που συσχετίζονται απόψεις ή θεωρούν τα blog της ομάδας αξιόπιστα.
  - Δημιουργούνται εστίες, που λειτουργούν ως πυρήνες, ενώ πολλά άλλα blog μένουν απομονωμένα
  - Το φαινόμενο είναι αποτέλεσμα της ασύμμετρης κατανομής των εισερχόμενων υπερσυνδέσμων, όπου λίγα blogs συγκεντρώνουν τους περισσότερους εισερχόμενους υπερσυνδέσμους

Η προσέγγιση.. (συνέχεια)

- Η δημιουργία πυρήνων λειτουργεί ως φίλτρο και κάνει οικονομία προσανατολισμού στους αναγνώστες που θέλουν γρήγορα να προσανατολιστούν για το πού γίνεται η ενδιαφέρουσα και πληροφοριακή συζήτηση
- Από την άλλη, οι διαχειριστές των blogs εντοπίζουν τους πυρήνες και αναρτούν σχόλια τους σ αυτούς προσβλέποντας ότι οι αναγνώστες που θα τα δουν, θα επισκεφτούν και τα blog των σχολιαστών
- Η θεωρία κοινωνικής δικτύωσης δίνει τη δυνατότητα να εντοπιστούν, να παρασταθούν και να μελετηθούν αυτοί οι πυρήνες

Ασύμμετρη κατανομή των εισερχόμενων υπερσυνδέσμων

Συνδεσιμότητα των 142 blogs. Εύρεση εστιών συζήτησης με χρήση στατιστικής ανάλυσης.

Το προφίλ των 23 blog στις δύο ομάδες-πυρήνες

- ομάδα 1 (πυρήνας):
υποστηρίζουν Παπανδρέου
6/23 blog
ποσοστό εισερχόμενων υπερσυνδέσμων 10% (στα 142)
- ομάδα 2 (πυρήνας):
μη πολιτικά Blog, ή πολιτικά με μη ΠΑΣΟΚ προσανατολισμό, λίγα υποστηρίζουν Παπανδρέου, κριτικά και στους δύο κύριους υποψηφίους και κυρίως στο Βενιζέλο,
17/23 blog,
ποσοστό εισερχόμενων υπερσυνδέσμων 7% (στα 142)
- ομάδα 3:
όλα τα υπόλοιπα - 83% των 142 blog
ποσοστό εισερχόμενων υπερσυνδέσμων μικρότερο από 1% (στα 142)

Το προφίλ των πυρήνων (συνέχεια)..

- Μικρά ποσοστά εισερχόμενων υπερσυνδέσμων σε σχέση με το συνολικό αριθμό των blog που συμμετέχουν στη συζήτηση – τα περισσότερα από τα 142 blog που συμμετέχουν έχουν σπαραδικές περιστασιακές αναφορές στο θέμα, το θέμα τους δεν είναι η πολιτική, ή είναι blog που συγκυριακά δημιουργήθηκαν για την υποστήριξη υποψηφίων, ή έχουν περισσότερο «ερασιτεχνικό χαρακτήρα»
- Μειονεκτική θέση του Ε. Βενιζέλου όσον αφορά στην αντιπροσώπευση και την υποστήριξη
- Ωστόσο, όλα τα σχόλια δεν είναι υπέρ Παπανδρέου ούτε και κατά Βενιζέλου, ενώ υπάρχουν σχόλια κριτικά και στους δύο

Στατιστικά που αφορούν τη συνδεσιμότητα των ομάδων: μέσα ποσοστά υπερσυνδέσμων στις ομάδες εστίες

	Ομάδα 1	Ομάδα 2	Ομάδες 1 και 2
Ομάδα 1 (6 blogs)	83,3% <small>83,3% των blogs της Ομάδας 1 δεχονται υπερσυνδέσμους από τουλάχιστον ένα blog της Ομάδας 1</small>	50%	50%
Ομάδα 2 (17 blogs)	23,5%	76,5%	23,5%
Ομάδα 3 (119 blogs)	19,5%	27,1%	11%

Σχόλιο

- Οι δύο ομάδες χαρακτηρίζονται από μεγάλη εσωτερική συνοχή, ωστόσο υπάρχουν και «επαφές» μεταξύ των δύο ομάδων. Η πόλωση είναι σημαντική αλλά όχι απόλυτη.

Συμπεράσματα

- Η λειτουργία των πολιτικών blogs στην Ελλάδα, αν και περιορισμένη, ακολουθεί τις νόρμες που περιγράφονται στη διεθνή βιβλιογραφία και ισχύουν στη διεθνή πρακτική.
- Τα Blogs καταφέρνουν να μεταφέρουν και να αναπαραστήσουν την πολιτική αντιπαράθεση.
- Η ασύμμετρη κατανομή των εισερχόμενων υπερσυνδέσμων μπορεί να αιτιολογήσει τον ιδιαίτερα αυξημένο ρόλο πληροφόρησης που έχουν κάποιοι και όχι όλα τα blogs.
- Τα ελληνικά πολιτικά blog λειτουργούν στο πλαίσιο ενός Κοινωνικού Δικτύου που διαμορφώνει εστίες συζήτησης.
- Η πολιτική τοποθέτηση των bloggers αντανakλάται σε ένα βαθμό στο σχηματισμό εστιών συζήτησης.
- Υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις ότι το blogging είναι μορφή δημοσιογραφίας και δημόσιας συζήτησης και συμμετοχής.

Ευχαριστούμε πολύ..

Κώστας Ζαφειρόπουλος
kz@uom.gr

Βασιλική Βράνα
vrana@teiser.gr